

Wymagania edukacyjne z chemii dla klasy 7

Nr	Temat lekcji	Wymagania na ocenę				
		dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
		Uczeń:				

Dział 1. Substancje

1	Zasady bezpieczeństwa na lekcjach chemii	<ul style="list-style-type: none"> -określa, co to jest chemia; -rozpoznaje piktogramy na etykietach opakowań substancji; -wymienia podstawowe szkło laboratoryjne. 	<ul style="list-style-type: none"> -określa, czym się zajmują chemicy; -podaje przykłady piktogramów; -wymienia podstawowe szkło i sprzęt laboratoryjny; -wymienia zasady bezpiecznej pracy w pracowni chemicznej; -wymienia podstawowe elementy opisu doświadczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> -stosuje zasady bezpiecznej pracy w pracowni chemicznej; -opisuje, do czego służą karty charakterystyk i potrafi je wyszukać w internecie; -interpretuje piktogramy umieszczone na etykietach; -wyjaśnia, jak formułować obserwacje dotyczące doświadczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia podstawowe szkło i sprzęt laboratoryjny oraz podaje ich zastosowanie; -wyszukuje potrzebne informacje w kartach charakterystyk; -wyjaśnia, jak powinno się formułować obserwacje i wnioski. 	<ul style="list-style-type: none"> -omawia zasady bezpiecznego korzystania z substancji; -odróżnia obserwacje od wniosków.
2	Substancje i ich właściwości	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, co to jest substancja; -podaje przykłady właściwości fizycznych i właściwości chemicznych; <ul style="list-style-type: none"> - wymienia stany skupienia; -wymienia nazwy zmiany stanów skupienia. 	<ul style="list-style-type: none"> -bada niektóre właściwości wybranych substancji; -opisuje stany skupienia i wskazuje ich przykłady. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje właściwości wybranych substancji; -rozróżnia właściwości fizyczne od chemicznych; -tłumaczy, na czym polega zmiana stanów skupienia. 	<ul style="list-style-type: none"> -identyfikuje substancje na podstawie ich właściwości; -bezbłędnie odróżnia właściwości fizyczne od właściwości chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości wybranych substancji będących głównymi składnikami używanych codziennie produktów.

3	Reakcja chemiczna a zjawisko fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie: zjawisko fizyczne; -definiuje pojęcie: reakcja chemiczna; -podaje przykład zjawiska fizycznego i reakcji chemicznej zachodzących w otoczeniu człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; -podaje kilka przykładów zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> -porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; -opisuje różnice pomiędzy zjawiskiem fizycznym a reakcją chemiczną; -wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje przemiany jako reakcje chemiczne i zjawiska fizyczne, na podstawie obserwacji. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje i przeprowadza doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; -zapisuje obserwacje wykonanych doświadczeń.
4, 5	Gęstość substancji	<ul style="list-style-type: none"> -zapisuje wzór na gęstość; -wyjaśnia, co oznaczają symbole występujące we wzorze na gęstość; -definiuje pojęcie: gęstość. 	<ul style="list-style-type: none"> -podaje przykłady nazwy substancji o różnej gęstości; -wymienia jednostki gęstości; 	<ul style="list-style-type: none"> -przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość, objętość; -przelicza jednostki. 	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość, objętość, do których odczytuje informacje z tabel lub wykresów. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie pozwalające porównać gęstość różnych substancji.

			<ul style="list-style-type: none"> -podstawia dane do wzoru na gęstość substancji; -przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość, objętość; -odczytuje wartość gęstości z tabeli. 			
6, 7	Sporządzanie i rozdzielanie mieszanin	<ul style="list-style-type: none"> -podaje definicję mieszaniny; -wskazuje przykłady mieszanin; -sporządza mieszaniny; -definiuje pojęcia: sączenie, destylacja, rozdzielanie w rozdzielaczu. 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje przykłady mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; -odróżnia mieszaninę jednorodną od niejednorodnej oraz wymienia ich cechy; -wymienia przykładowe metody rozdzielania mieszanin; -wyjaśnia, na czym polegają: sączenie, destylacja, rozdzielanie w rozdzielaczu. 	<ul style="list-style-type: none"> -dobiera odpowiednią metodę rozdzielania mieszaniny; -wskazuje właściwości fizyczne decydujące o skuteczności rozdzielania mieszaniny; -montuje zestaw do sączenia; -tłumaczy, na czym polega destylacja, podaje kilka zastosowań tej metody rozdzielania. 	<ul style="list-style-type: none"> -konstruuje zestaw do rozdzielania danego typu mieszaniny; -planuje i przeprowadza proste doświadczenia pozwalające rozdzielić mieszaninę dwuskładnikową. 	<ul style="list-style-type: none"> - planuje i przeprowadza proste doświadczenia pozwalające rozdzielić mieszaninę trójskładnikową.
8	Substancje proste, substancje złożone a mieszaniny	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: substancja prosta (pierwiastek chemiczny), substancja złożona (związek chemiczny); -podaje przykłady pierwiastków chemicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia przykłady substancji prostych i złożonych; -wskazuje w układzie okresowym pierwiastków symbole wybranych pierwiastków; -podaje wzory chemiczne wody i tlenku węgla(IV). 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje różnice między związkem chemicznym a pierwiastkiem; -podaje przykłady mieszanin i związków chemicznych; -odróżnia symbole chemiczne od wzorów chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje różnice między mieszaniną a związkem chemicznym; -tłumaczy, dlaczego mieszanina nie ma wzoru chemicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje spośród przykładów mieszaninę, związek chemiczny lub pierwiastek.

		<ul style="list-style-type: none"> -podaje proste przykłady związków chemicznych; -zna symbole pierwiastków: H, C, N, O, Na, Mg, Al, Si, P, S, Cl, K, Ca, Fe, Cu, Zn, Br, Ag, I, Ba, Pb. 				
9	Metale i niemetal	<ul style="list-style-type: none"> -klasyfikuje pierwiastki jako metale i niemetal; -podaje kilka przykładów przedmiotów wykonanych z metali; -podaje po kilka przykładów niemetalu i metali. 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia podstawowe różnice pomiędzy metalami a niemetalami; -odróżnia metal od niemetalu na podstawie przedstawionych właściwości; -podaje wspólne właściwości metali; -wymienia właściwości niemetalu. 	<ul style="list-style-type: none"> -bada właściwości wybranych metali i niemetalu; -podaje właściwości metali i niemetalu; -odczytuje z tabeli dane dotyczące temperatur wrzenia i topnienia pierwiastków chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> -porównuje właściwości metali i niemetalu; -wyjaśnia, do czego można zastosować metale, uwzględniając ich właściwości. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości metali i niemetalu; -formułuje poprawne obserwacje i wnioski.
10	Podsumowanie działu 1					
11	Sprawdzian					

Dział 2. Świat okiem chemika

12	Atomy i cząsteczki	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie: dyfuzja; -definiuje pojęcie: atom; -wie, że substancje składają się z atomów; -definiuje pojęcie: cząsteczka. 	<ul style="list-style-type: none"> -podaje kilka przykładów zjawiska dyfuzji, obserwowanych w życiu codziennym; -tłumaczy, na czym polega zjawisko dyfuzji; -opisuje, czym się różni atom od cząsteczki. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, jak zachodzi zjawisko dyfuzji, podaje kilka jego przykładów; -odróżnia zapis przedstawiający atom od zapisu przedstawiającego cząsteczkę. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość materii; -przeprowadza doświadczenie będące dowodem na ziarnistość materii; -podaje kilka przykładów cząsteczek. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie obrazujące różną szybkość procesu dyfuzji.
13, 14	Układ okresowy pierwiastków chemicznych – wprowadzenie	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje, czym jest układ okresowy pierwiastków; -zna twórcę układu okresowego pierwiastków; -wskazuje grupy i okresy na układzie okresowym; -definiuje liczbę atomową jako liczbę porządkową. 	<ul style="list-style-type: none"> -posługuje się układem okresowym pierwiastków w celu odczytania położenia danego pierwiastka; -wskazuje grupy główne i poboczne w układzie okresowym; -odczytuje informacje o atomie danego pierwiastka – liczba atomowa. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje w układzie okresowym pierwiastków położenie metali i niemetalii; -porządkuje podane pierwiastki według rosnącej liczby atomowej; -określa położenie symbolu pierwiastka w układzie okresowym (proste przykłady). 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje położenie pierwiastka w układzie okresowym, określa przynależność do metali lub niemetalii oraz odczytuje wartość liczby atomowej. 	
15	Masa atomowa, masa cząsteczkowa	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje, czym się różni atom od cząsteczki; -definiuje pojęcie: masa cząsteczkowa. 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje jednostkę masy atomowej; -odróżnia zapis przedstawiający atom od zapisu przedstawiającego cząsteczkę; -na podstawie symbolu odczytuje masę atomową wybranego pierwiastka. 	<ul style="list-style-type: none"> -odczytuje masy atomowe z układu okresowego pierwiastków. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego masy atomów i cząsteczek podaje się w jednostkach masy atomowej. 	

16	Budowa atomu – protony, neutrony i elektrony	–definiuje pojęcie pierwiastka chemicznego jako zbioru atomów o takiej samej liczbie atomowej (Z).	–stosuje zapis ${}^A_ZX$ i go interpretuje; –opisuje protony, neutrony i elektrony (podaje symbole, masy, ładunki); –ustala liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie na podstawie liczby atomowej i masowej.	– swobodnie korzysta z informacji zawartych w układzie okresowym do ustalania liczby cząstek (protonów, elektronów i neutronów) w atomie przykładowego pierwiastka.		
----	---	---	--	--	--	--

17, 18	Budowa atomu pierwiastka chemicznego a jego położenie w układzie okresowym	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie: powłoka elektronowa; -definiuje pojęcie: elektrony walencyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> -określa na podstawie położenia pierwiastka w układzie okresowym liczbę powłok elektronowych w atomie; -określa na podstawie położenia pierwiastka w układzie okresowym liczbę elektronów zewnętrznej powłoki elektronowej dla pierwiastków grup głównych (1-2 i 13-18); -rysuje uproszczony model budowy atomu (pierwiastki 1 i 2 okresu). 	<ul style="list-style-type: none"> -rysuje uproszczony model atomu; -zapisuje konfigurację elektronową atomów dla prostych przykładów; -wskazuje właściwości pierwiastków chemicznych wynikające z ich położenia w układzie okresowym; -opisuje, jak się zmienia charakter chemiczny pierwiastków grup głównych. 	<ul style="list-style-type: none"> -zapisuje konfigurację elektronową atomów dla pierwiastków grup głównych; -podaje informacje na temat budowy wybranego pierwiastka na podstawie położenia w układzie okresowym pierwiastków; -wyjaśnia znaczenie elektronów walencyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> -rysuje modele budowy atomów łącznie z zapisem konfiguracji dla pierwiastków grup głównych; -projektuje doświadczenia wskazujące właściwości pierwiastków chemicznych wynikające z ich położenia w układzie okresowym; -omawia, jak się zmienia aktywność metali i niemetali w grupach i okresach.
19	Izotopy	<ul style="list-style-type: none"> -klasyfikuje izotopy jako naturalne i sztuczne. 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia izotopy wodoru i je nazywa; -opisuje różnice w budowie izotopów na przykładzie izotopów wodoru; -wymienia zastosowanie wybranych izotopów. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyróżnia izotopy tego samego pierwiastka spośród podanych przykładów. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia różnice w budowie izotopów; -projektuje model jąder atomowych podanych izotopów. 	
20	Podsumowanie działu 2					
21	Sprawdzian					

Dział 3. Jak to jest połączone?

22, 23	Wiązania kowalencyjne	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie: wiązanie chemiczne; -zna pojęcie: wiązanie kowalencyjne (niespolaryzowane i spolaryzowane); -zna pojęcia: dublet elektronowy, oktet elektronowy; -opisuje funkcję elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; -podaje przykłady substancji o wiązaniach kowalencyjnych (niespolaryzowanych i spolaryzowanych). 	<ul style="list-style-type: none"> -określa, kiedy powstają wiązania kowalencyjne niespolaryzowane i spolaryzowane na podstawie różnicy elektroujemności Paulinga; -odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego; -odczytuje ze wzoru chemicznego, z jakich pierwiastków i z ilu atomów składa się dana cząsteczka. 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy reguły dubletu i oktetu; -stosuje pojęcie elektro- ujemności Paulinga do określania rodzaju wiązań (kowalencyjne, jonowe) w podanych substancjach; -posługuje się symbolami pierwiastków i stosuje je do zapisywania wzorów chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> -uzasadnia, dlaczego w danej cząsteczce występuje określony rodzaj wiązania. 	<ul style="list-style-type: none"> -spośród podanych przykładów cząsteczek klasyfikuje rodzaj wiązania w nich występujący.
-----------	-----------------------	--	--	---	--	---

24	Wiązania jonowe	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie: wiązanie jonowe; -stosuje pojęcie jonu (kation i anion); -definiuje pojęcie: elektroujemność Paulinga; -podaje przykłady substancji o wiązaniu jonowym. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje funkcję elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; -określa ładunek trwałych, prostych jonów metali oraz niemetalii. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie elektro-ujemności Paulinga do określania rodzaju wiązań jonowych w podanych substancjach. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia różnice pomiędzy atomem, cząsteczką a jonem; -w zbiorze substancji wskazuje związki o budowie jonowej. 	<ul style="list-style-type: none"> -określa ładunek jonów metali oraz niemetalii; -opisuje jak tworzy się sieć krystaliczna; -wskazuje jony w związkach o budowie jonowej o większym stopniu trudności.
25	Rodzaj wiązania a właściwości związku chemicznego	<ul style="list-style-type: none"> -zna pojęcia: przewodnik, izolator; -tłumaczy, czym są związki kowalencyjne, a czym – związki jonowe; -tłumaczy, na czym polega przewodnictwo elektryczne i przewodnictwo cieplne substancji. 	<ul style="list-style-type: none"> -przeprowadza pomiar przewodnictwa elektrycznego badanych substancji; -wskazuje podstawowe różnice we właściwościach pomiędzy związkami o różnej budowie; -określa rodzaj wiązania w związku chemicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> -porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperaturę topnienia i temperaturę wrzenia, przewodnictwo ciepła i przewodnictwo elektryczności); -przeprowadza pomiar przewodnictwa elektrycznego badanych substancji oraz zapisuje obserwacje i wnioski. 	<ul style="list-style-type: none"> -korzysta z materiałów źródłowych (podręcznik, tablice chemiczne, karty charakterystyk) do zdobywania informacji o właściwościach związków chemicznych; -wyjaśnia różnice pomiędzy rodzajami wiązań; -opisuje zależności pomiędzy rodzajami wiązań a właściwościami danego związku chemicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> -przewiduje właściwości związku na podstawie rodzaju wiązań; -projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości wybranego związku.

26, 27	Wartościowość pierwiastków w związkach chemicznych	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: wartościowość, indeks stechiometryczny; -określa wartościowość pierwiastków w wolnym stanie; -zna symbole pierwiastków chemicznych; -określa na podstawie układu okresowego wartościowość dla pierwiastków grup głównych; -odczytuje proste zapisy, takie jak: 2H i H₂ oraz 2H₂. 	<ul style="list-style-type: none"> -ustala dla tlenków wzór sumaryczny na podstawie wartościowości oraz wartościowość na podstawie wzoru sumarycznego; -ustala nazwę oraz wzór sumaryczny prostego tlenku. 	<ul style="list-style-type: none"> -ustala dla tlenków: nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia i wykorzystuje pojęcie: wartościowość; -wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie związków chemicznych; -wyjaśnia, dlaczego nie dla każdego związku chemicznego można narysować wzór strukturalny. 	<ul style="list-style-type: none"> -podaje nazwy związków chemicznych na podstawie ich wzorów dla przykładów o wyższym stopniu trudności; -zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie nazwy dla przykładów o wyższym stopniu trudności.
28	Podsumowanie działu 3					
29	Sprawdzian					

Dział 4. Ważne prawa

30	Prawo stałości składu związku chemicznego Rodzaje reakcji chemicznych	<ul style="list-style-type: none"> – podaje treść prawa stałości składu związku chemicznego; – wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym jest reakcja chemiczna, wskazuje substraty i produkty; – rozróżnia reakcje egzotermiczne, reakcje endotermiczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje słownie proste przykłady równań chemicznych; – podaje przykłady reakcji egzotermicznych i endotermicznych znane z życia codziennego; – definiuje pojęcie katalizator. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i podaje przykłady reakcji egzotermicznych i endotermicznych o większym stopniu trudności; – tłumaczy zasadę udziału katalizatora w reakcjach chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wpływ katalizatora i wyjaśnia jego rolę na przebiegu reakcji chemicznej o wyższym stopniu trudności; – projektuje doświadczenie pozwalające na zbadanie wpływu udziału i braku udziału katalizatora.
31, 32	Zapisywanie i odczytywanie przebiegu reakcji chemicznej	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: współczynnik stechiometryczny, indeks stechiometryczny; – wskazuje substraty i produkty; – interpretuje zapisy, np. H_2, $2H$, $2H_2$. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzgadnia współczynniki stechiometryczne w prostych równaniach; – odczytuje proste równania reakcji chemicznych; – wyjaśnia znaczenie współczynnika stechiometrycznego i indeksu stechiometrycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje i odczytuje proste równania reakcji chemicznych w formie cząsteczkowej; – układa równania reakcji chemicznych zapisanych słownie i przedstawionych w postaci modeli. 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych o większym stopniu trudności; – odczytuje przebieg reakcji chemicznej z udziałem związków o budowie jonowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzupełnia współczynniki stechiometryczne równań reakcji chemicznych o wyższym stopniu trudności; – rozwiązuje chemigrafy.
33	Prawo zachowania masy	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje prawo zachowania masy. 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje równania reakcji chemicznej zgodnie z prawem zachowania masy. 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza doświadczenia potwierdzające zasadność prawa zachowania masy. 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje równania reakcji chemicznej zgodnie z prawem zachowania masy o większym stopniu trudności. 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje doświadczenie pozwalające potwierdzić prawo zachowania masy.
34	Podsumowanie działu 4					

Dział 5. Gazy i tlenki

36	Powietrze, gazy szlachetne	<ul style="list-style-type: none"> - zna skład powietrza; - wymienia podstawowe właściwości powietrza; - omawia obecność, znaczenie i rolę powietrza w przyrodzie; - wskazuje w układzie okresowym pierwiastków gazy szlachetne; - wymienia kilka przykładów gazów szlachetnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje, czym jest powietrze; - opisuje właściwości powietrza; - opisuje właściwości fizyczne gazów szlachetnych; - wymienia zastosowanie wybranych gazów szlachetnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadza doświadczenie potwierdzające fakt, że powietrze jest mieszaniną. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czy skład powietrza jest stały czy zmienny; - opisuje rolę pary wodnej w powietrzu; - projektuje doświadczenie pozwalające wykryć parę wodną w powietrzu. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie badające właściwości powietrza i niektórych jego składników; - wykonuje obliczenia związane ze składem procentowym powietrza; - przewiduje różnice w gęstości składników powietrza.
37	Tlen	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje z układu okresowego pierwiastków informacje o tlenie; - wymienia właściwości tlenu; - omawia sposób identyfikacji tlenu; - wymienia zastosowania tlenu; - wskazuje na duże znaczenie tlenu w życiu organizmów żywych. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje budowę cząsteczki tlenu; - wymienia właściwości tlenu w podziale na fizyczne i chemiczne; - przeprowadza doświadczenie badające szybkość korozji metali; - opisuje proces rdzewienia; - wymienia czynniki środowiska, które powodują korozję. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu tlenu; - określa rolę tlenu w przyrodzie; - wskazuje czynniki, które przyspieszają korozję; - proponuje sposoby zabezpieczania przed rdzewieniem produktów zawierających żelazo. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenia pozwalające otrzymać tlen (innymi metodami); - zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenu. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie badające wpływ różnych czynników na szybkość korozji; - na podstawie właściwości proponuje sposób laboratoryjny zbierania tlenu węgla(IV).

38	Tlenek węgla(IV)	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje budowę tlenku węgla(IV); -opisuje właściwości tlenku węgla(IV); -opisuje wybraną metodę otrzymywania tlenku węgla(IV); -zna sposób identyfikacji tlenku węgla(IV); -podaje zastosowania tlenku węgla(IV). 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje właściwości tlenku węgla(IV) z podziałem na fizyczne i chemiczne; -wymienia źródła tlenku węgla(IV); -wyjaśnia znaczenie tlenku węgla(IV) dla organizmów żywych; -opisuje, jak wykryć tlenek węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać tlenek węgla(IV); -projektuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające wykryć tlenek węgla(IV) (np. w powietrzu wydychanym z płuc); -wyjaśnia, co to jest woda wapienna. 	<ul style="list-style-type: none"> -pisze równania reakcji otrzymywania tlenku węgla(IV) (np. rozkład węglanów, reakcja węglanu wapnia z kwasem solnym); -porównuje właściwości tlenu i tlenku węgla(IV); -wyjaśnia, jak działa tlenek węgla(II) na organizm człowieka; -wyjaśnia znaczenie procesu fotosyntezy. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie pozwalające otrzymać tlenek węgla(IV) innymi metodami; -na podstawie właściwości proponuje sposób laboratoryjny zbierania tlenku węgla(IV).
39	Wodór – gaz o najmniejszej gęstości	<ul style="list-style-type: none"> -wie i wymienia, gdzie występuje wodór; -zna zasady postępowania z wodorem; -opisuje właściwości wodoru; -opisuje budowę cząsteczki wodoru; -zna metodę laboratoryjną identyfikacji wodoru; -opisuje poznaną na lekcji metodę otrzymywania wodoru; -opisuje zastosowania wybranych wodorków niemetali (amoniaku, chlorowodoru, siarkowodoru); -wymienia zastosowanie wodoru. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje właściwości wodoru w podziale na fizyczne i chemiczne; -bada właściwości wodoru; -odczytuje równania reakcji otrzymywania wodoru; -opisuje właściwości fizyczne wybranych wodorków niemetali (amoniaku, chlorowodoru, siarkowodoru). 	<ul style="list-style-type: none"> -zapisuje równania reakcji otrzymywania wodoru; -zapisuje i odczytuje równania syntezy wodorków niemetali; -odczytuje z różnych źródeł informacje o właściwościach wodoru; -zapisuje równanie spalania wodoru; -porównuje gęstość wodoru z gęstością innych znanych mu gazów. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie pozwalające otrzymać wodór innymi metodami; -porównuje właściwości tlenu i wodoru; -wyjaśnia, dlaczego z wodorem należy obchodzić się ostrożnie. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie pozwalające zbadać wybrane właściwości wodoru.

40, 41	Tlenki metali i niemetalii	<ul style="list-style-type: none"> -zna podział tlenków; -definiuje pojęcie: tlenek; -wskazuje wzór uogólniony tlenków; -omawia budowę tlenków; -oblicza masy cząsteczkowe tlenków; -ustala proste wzory sumaryczne tlenków na podstawie nazwy i odwrotnie; -wymienia zastosowania wybranych tlenków. 	<ul style="list-style-type: none"> -rozdziela tlenki metali i niemetalii; -ustala wzory sumaryczne tlenków na podstawie nazwy i odwrotnie; -pisze proste równania reakcji tlenu z metalami i niemetalami; -opisuje właściwości fizyczne wybranego tlenku. 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze równania reakcji tlenu z metalami i niemetalami; -opisuje właściwości fizyczne wybranych tlenków (tlenku wapnia, tlenku glinu, tlenków żelaza, tlenku węgla, tlenku krzemu(IV), tlenków siarki). 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje i przeprowadza doświadczenie polegające na otrzymaniu wybranych tlenków; -zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków (tlenku wapnia, tlenku glinu, tlenków żelaza, tlenków węgla, tlenku krzemu(IV), tlenków siarki). 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości tlenków metali i tlenków niemetalii.
42, 43	Zanieczyszczenia powietrza	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia źródła zanieczyszczeń powietrza; -definiuje pojęcie: smog; -zna pojęcie: dziura ozonowa; -zna pojęcie: efekt cieplarniany; -definiuje pojęcie: kwaśne deszcze; -proponuje sposoby na ograniczenie zanieczyszczenia środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> -zna rodzaje zanieczyszczeń powietrza; -wymienia skutki zanieczyszczeń powietrza; -wymienia sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje przyczyny globalnych zagrożeń środowiska; -wskazuje przyczyny i skutki spadku stężenia ozonu w stratosferze; -opisuje powstawanie dziury ozonowej; -opisuje działania mające wpływ na rozwiązanie problemu dziury ozonowej; -proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się skutków efektu cieplarnianego. 	<ul style="list-style-type: none"> -proponuje sposoby ograniczania zanieczyszczenia środowiska; -wyjaśnia powstawanie efektu cieplarnianego i wskazuje jego konsekwencje dla życia na Ziemi; -wskazuje źródła pochodzenia ozonu; -analizuje dane statystyczne dotyczące zanieczyszczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> -podaje znaczenie warstwy ozonowej dla życia na Ziemi; -bada stopień zapylenia powietrza w swojej okolicy; -projektuje doświadczenie udowadniające, że tlenek węgla(IV) jest gazem cieplarnianym; -projektuje działania na rzecz ochrony przyrody.
44	Podsumowanie działu 5					
45	Sprawdzian					

Dział 6. Woda i roztwory wodne

46, 47	Woda – właściwości, rodzaje roztworów	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje znaczenie wody w przyrodzie; - opisuje budowę cząsteczki wody; - wymienia stany skupienia wody; - wymienia właściwości fizyczne wody; - wie, że woda jest dobrym rozpuszczalnikiem; - stosuje pojęcia: koloid, zawiesina, roztwór właściwy; - stosuje pojęcie: rozpuszczanie; - stosuje pojęcia: roztwór nasycony, roztwór nienasycony - opisuje obieg wody w przyrodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> - przewiduje zdolność do rozpuszczania się różnych substancji w wodzie; - podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie; - podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; - podaje przykłady substancji, które z wodą tworzą koloidy i zawiesiny; - podaje różnice pomiędzy roztworem nasyconym a nienasyconym; - wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji w wodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenie pozwalające wykryć obecność wody w produktach pochodzenia roślinnego; - opisuje mechanizm rozpuszczania się substancji w wodzie; - omawia sposoby racjonalnego gospodarowania wodą; - wyjaśnia, na czym polega obieg wody w przyrodzie; - wymienia zanieczyszczenia wody; - projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie; - przeprowadza doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, jak jest zbudowana cząsteczka wody; - omawia budowę polarną cząsteczki wody; - oblicza zawartość procentową wody w produktach spożywczych; - porównuje rozmiary cząsteczek substancji dodanych do wody w różnych rodzajach mieszanin; - wyjaśnia, na czym polega różnica między roztworem właściwym a koloidem i zawiesiną; <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, w jaki sposób z roztworu nasyconego można otrzymać roztwór nienasycony. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego woda dla jednych substancji jest dobrym rozpuszczalnikiem, a dla innych nim nie jest; - porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych; - planuje doświadczenie sprawdzające, czy dany roztwór jest nasycony czy nienasycony.
-----------	--	--	---	---	--	---

48, 49, 50	Rozpuszczalność substancji i stężenie procentowe roztworu	<ul style="list-style-type: none"> -stosuje pojęcie: rozpuszczalność substancji; -odczytuje rozpuszczalność substancji z tabeli rozpuszczalności lub z wykresu rozpuszczalności; -wie, czym jest rozpuszczalnik; -wie, czym są: masa roztworu, masa substancji, masa rozpuszczalnika; -zna pojęcie: stężenie procentowe; -zna wzór na stężenie procentowe. 	<ul style="list-style-type: none"> -wykonuje proste obliczenia dotyczące rozpuszczalności substancji; -przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu; -wskazuje przykłady roztworów znanych z życia codziennego. 	<ul style="list-style-type: none"> -rozumie, że rozpuszczalność substancji zależy od temperatury; -wykonuje obliczenia dotyczące rozpuszczalności substancji; -rysuje wykresy rozpuszczalności substancji w zależności od temperatury; -przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu; -potrafi sporządzić roztwór o określonym stężeniu na podstawie danych; -podaje sposoby zmniejszania i zwiększania stężenia roztworu. 	<ul style="list-style-type: none"> -wykonuje trudniejsze obliczenia dotyczące rozpuszczalności substancji; -przeprowadza trudniejsze obliczenia z wykorzystaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu, gęstość; -wyjaśnia, jakie czynności należy wykonać, aby sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym; -opisuje stężenie procentowe roztworu w odniesieniu do zastosowania w życiu codziennym. 	<ul style="list-style-type: none"> -przeprowadza trudne obliczenia z wykorzystaniem pojęć: rozpuszczalność, stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu, gęstość; -wykonuje obliczenia dotyczące ilości substancji, jaka może się wytrącić po ochłodzeniu roztworu nasyconego.
------------------	---	--	---	--	---	--

51	Odczyn roztworu, wskaźniki kwasowo-zasadowe	<ul style="list-style-type: none"> -określa odczyn roztworu i czym jest skala pH; -posługuje się skalą pH; -podaje przykłady substancji o różnych odczynach; -opisuje zastosowanie wskaźników. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, do czego służą wskaźniki kwasowo-zasadowe; -określa doświadczalnie odczyn roztworu za pomocą uniwersalnego papierka wskaźnikowego. 	<ul style="list-style-type: none"> -interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyny: kwasowy, zasadowy, obojętny); -wskazuje na zastosowania wskaźników, np. fenoloftaleiny, oranżu metylowego, uniwersalnego papierka wskaźnikowego; -określa odczyn roztworu (kwasowy, zasadowy, obojętny); -określa doświadczalnie odczyn roztworu, stosując wskaźniki kwasowo-zasadowe 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie pozwalające zbadać odczyn roztworu; -wyjaśnia, czym jest uniwersalny papierek wskaźnikowy. 	<ul style="list-style-type: none"> - sporządza różne papierki wskaźnikowe do badania substancji znanych z życia codziennego.
52	Powtórzenie działu 6					
53	Sprawdzian					

Dział 7. Kwasy

54	Wzory i nazwy kwasów	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: kwas, kwas tlenowy, kwas beztlenowy, reszta kwasowa; -zna podział kwasów na tlenowe i beztlenowe; -wskazuje na wzór ogólny kwasów; -wymienia nazwy kwasów i ich wzory sumaryczne; -rozpoznaje wzory kwasów; -zapisuje wzory sumaryczne kwasów: $HCl_{(aq)}$, $H_2S_{(aq)}$, HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4 oraz podaje ich nazwy. 	<ul style="list-style-type: none"> -potrafi zapisać wzór ogólny kwasów; -wskazuje wodór i resztę kwasową; -oblicza wartościowość reszty kwasowej; -opisuje budowę kwasów. 	<ul style="list-style-type: none"> -określa na podstawie układu okresowego wartościowość (maksymalną względem wodoru i względem tlenu) dla pierwiastków grup głównych; -wymienia kwasy znane z życia codziennego. 	<ul style="list-style-type: none"> -ustala dla związków: nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy, wzór sumaryczny na podstawie wartościowości, wartościowość na podstawie wzoru sumarycznego; -wyjaśnia obecność wartościowości w nazwach niektórych kwasów. 	<ul style="list-style-type: none"> -posługuje się terminologią poznaną na lekcji, wykorzystuje ją w zadaniach problemowych.
55	Kwasy beztlenowe	<ul style="list-style-type: none"> -rozpoznaje wzory kwasów beztlenowych; -pisze wzory sumaryczne kwasów beztlenowych ($H_2S_{(aq)}$ i $HCl_{(aq)}$) oraz zapisuje ich nazwy; -opisuje właściwości kwasów beztlenowych ($H_2S_{(aq)}$ i $HCl_{(aq)}$); -wskazuje wodór i resztę kwasową; 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje na zastosowanie wskaźników kwasowo-zasadowych; -wymienia właściwości kwasów ($HCl_{(aq)}$, $H_2S_{(aq)}$) w podziale na fizyczne i chemiczne; -określa wartościowość reszty kwasowej. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenia, w wyniku których otrzymuje proste kwasy beztlenowe ($H_2S_{(aq)}$ i $HCl_{(aq)}$); -tworzy modele kwasów beztlenowych; -zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasów beztlenowych. 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia i opisuje metody otrzymywania kwasów beztlenowych; -korzysta ze wskaźników w celu wykrycia kwasów; -tłumaczy różnicę między kwasem solnym a chlorowodorem oraz między kwasem siarkowodorowym a siarkowodorem. 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości kwasu beztlenowego.

		<ul style="list-style-type: none"> -wymienia właściwości kwasów ($\text{HCl}_{(\text{aq})}$, $\text{H}_2\text{S}_{(\text{aq})}$); -wymienia zastosowania kwasu chlorowodorowego, siarkowodorowego; -zna zasady bezpiecznej pracy z kwasami. 				
56, 57	Kwasy tlenowe	<ul style="list-style-type: none"> -rozpoznaje wzory kwasów tlenowych; -zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4 oraz podaje ich nazwy; -opisuje właściwości kwasów tlenowych; 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje na zastosowanie wskaźników kwasowo-zasadowych -wymienia właściwości kwasów (HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4) w podziale na fizyczne i chemiczne; 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje i przeprowadza doświadczenia, w wyniku których można otrzymać kwas tlenowy; -zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasów tlenowych w formie cząsteczkowej; 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje metody otrzymywania kwasów tlenowych; -korzysta ze wskaźników w celu wykrycia kwasu; -wyznacza wartościowość niemetalu w kwasie (reszcie kwasowej); 	<ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie pozwalające zbadać właściwości kwasu tlenowego; -rozwiązuje chemigrafię.

		<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje wodór i resztę kwasową; -wymienia właściwości kwasów (HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4); -wymienia zastosowania kwasów (HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4); -zna zasady bezpiecznej pracy z kwasami. 	<ul style="list-style-type: none"> -określa wartościowość reszty kwasowej; -określa odczyn roztworu (kwasowy, zasadowy, obojętny). 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje właściwości i wynikające z nich zastosowania niektórych kwasów tlenowych; -tworzy modele kwasów tlenowych. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyznacza wzór tlenku kwasotwórczego; -identyfikuje kwasy na podstawie informacji o nich. 	
58	Dysocjacja jonowa kwasów	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: dysocjacja elektrolityczna kwasów, elektrolit, nieelektrolit; -zna pojęcia: jon, kation, anion; -zna ogólny schemat dysocjacji kwasów. 	<ul style="list-style-type: none"> -zna definicję kwasów w odniesieniu do zmian odczynu roztworu; -wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna kwasów; -zapisuje równania dysocjacji prostych wzorów kwasów: $\text{HCl}_{(\text{aq})}$, HNO_3; -podaje przykłady mocnego i kwasu słabego. 	<ul style="list-style-type: none"> -zapisuje równania dysocjacji kwasów: $\text{HCl}_{(\text{aq})}$, $\text{H}_2\text{S}_{(\text{aq})}$, HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4 (zapis sumaryczny i stopniowy dla kwasów zawierających 2 i 3 atomy wodoru w cząsteczce); -nazywa jony powstałe w wyniku dysocjacji kwasów; -zna kryteria podziału kwasów. 	<ul style="list-style-type: none"> -odróżnia kwasy słabe od kwasów mocnych; -zapisuje i odczytuje równania dysocjacji kwasów ($\text{HCl}_{(\text{aq})}$, $\text{H}_2\text{S}_{(\text{aq})}$, HNO_3, H_2SO_3, H_2SO_4, H_2CO_3, H_3PO_4). 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia na przykładzie kwasu węglowego, co oznacza pojęcie: kwas nietrwały.

59	Porównanie właściwości kwasów	<ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: roztwór stężony, roztwór rozcieńczony; -zna regułę bezpiecznego rozcieńczania kwasów; -definiuje pojęcie: kwaśne deszcze. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje budowę kwasów tlenowych i kwasów beztlenowych; - wymienia związki, których obecność powoduje powstawanie kwaśnych deszczów. 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje na związek właściwości kwasów z ich wpływem na środowisko naturalne; -opisuje, jak stężone kwasy wpływają na różne materiały; -analizuje proces powstawania kwaśnych opadów i ich skutki; -analizuje skutki kwaśnych opadów; -proponuje sposoby ograniczające powstawanie kwaśnych deszczów. 	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje sposób postępowania ze stężonymi kwasami; -porównuje właściwości poznanych kwasów; -projektuje doświadczenie pozwalające na zbadanie właściwości wybranego kwasu. 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcie: higroskopijność; -analizuje dostępną literaturę i bada odczyny opadów w swojej okolicy.
60	Podsumowanie działu 7					
61	Sprawdzian					

Wymagania edukacyjne z chemii dla klasy 8

VII. Kwasy

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasady bhp dotyczące obchodzenia się z kwasami - zalicza kwasy do elektrolitów - definiuje pojęcie kwasy - opisuje budowę kwasów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - udowadnia, dlaczego w nazwie danego kwasu pojawia się wartościowość - wymienia metody otrzymywania kwasów tlenowych i 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji otrzymywania wskazanego kwasu - wyjaśnia, dlaczego podczas pracy ze stężonymi roztworami 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - nazywa dowolny kwas tlenowy (określenie wartościowości pierwiastków chemicznych, uwzględnienie ich w nazwie) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o powstawaniu i skutkach kwaśnych opadów oraz o sposobach ograniczających ich powstawanie

<ul style="list-style-type: none"> – opisuje różnice w budowie kwasów beztlenowych i kwasów tlenowych – zapisuje wzory sumaryczne kwasów: HCl, H₂S, H₂SO₄, H₂SO₃, HNO₃, H₂CO₃, H₃PO₄ – podaje nazwy poznanych kwasów – wskazuje wodór i resztę kwasową we wzorze kwasu – wyznacza wartościowość reszty kwasowej – wyjaśnia, jak można otrzymać kwas chlorowodorowy, fosforowy(V) – wyjaśnia, co to jest tlenek kwasowy – stosuje zasadę rozcieńczania kwasów – wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna (jonowa) kwasów – definiuje pojęcia: <i>jon</i>, <i>kation</i> i <i>anion</i> – zapisuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów (proste przykłady) 	<p>kwasów beztlenowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje równania reakcji otrzymywania poznanych kwasów – wyjaśnia pojęcie <i>tlenek kwasowy</i> – wskazuje przykłady tlenków kwasowych – wyjaśnia pojęcie dysocjacja elektrolityczna – zapisuje wybrane równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów – nazywa kation H⁺ i aniony reszt kwasowych – określa odczyn roztworu (kwasowy) – zapisuje obserwacje z przeprowadzanych doświadczeń – posługuje się skalą pH – bada odczyn i pH roztworu 	<p>kwasów należy zachować szczególną ostrożność</p> <ul style="list-style-type: none"> – projektuje doświadczenia, w wyniku których można otrzymać omawiane na lekcjach kwasy – wymienia poznane tlenki kwasowe – wyjaśnia zasadę bezpiecznego rozcieńczania stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI) – zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów – zapisuje i odczytuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej w formie stopniowej dla H₂S, H₂CO₃ – opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) – interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których wyniku można otrzymać kwasy – identyfikuje kwasy na podstawie podanych informacji – odczytuje równania reakcji chemicznych – planuje doświadczenia wykrycia białka w próbce żywności (np.: w serze, mleku, jajku) – opisuje reakcję ksantoproteinową 	<ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań niektórych kwasów, np. HCl, H₂SO₄
--	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje odczynu roztworu – wymienia poznane wskaźniki – określa zakres pH i barwy wskaźników dla poszczególnych odczynów – rozdziela doświadczalnie odczyny roztworów za pomocą wskaźników 		<p>(odczyny: kwasowy, zasadowy, obojętny)</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje zastosowania wskaźników – planuje doświadczenie, które pozwala zbadać pH produktów występujących w życiu codziennym 		
--	--	---	--	--

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wszystkie treści z podstawy programowej oraz rozwiązuje zadania o wysokim stopniu trudności.

VIII. Sole

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje budowę soli – tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli (np. chlorków, siarczków) – wskazuje metal i resztę kwasową we wzorze soli – tworzy nazwy soli na podstawie wzorów sumarycznych (proste przykłady) – tworzy i zapisuje wzory sumaryczne soli na podstawie ich nazw (np. wzory soli kwasów: chlorowodorowego, siarkowodorowego i metali, np. sodu, potasu i wapnia) – wskazuje wzory soli wśród wzorów różnych związków chemicznych – definiuje pojęcie <i>dysocjacja</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cztery najważniejsze sposoby otrzymywania soli – podaje nazwy i wzory soli (typowe przykłady) – zapisuje równania reakcji zobojętniania w formach: cząsteczkowej, jonowej oraz jonowej skróconej – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolitycznej soli – odczytuje równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady) – korzysta z tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – zapisuje równania reakcji otrzymywania soli (reakcja strąceniowa) w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy i zapisuje nazwy i wzory soli: chlorków, siarczków, azotanów(V), siarczanów(IV), siarczanów(VI), węglanów, fosforanów(V) (ortofosforanów(V)) – zapisuje i odczytuje równania dysocjacji elektrolitycznej soli – otrzymuje sole doświadczalnie – wyjaśnia przebieg reakcji zobojętniania i reakcji strąceniowej – zapisuje równania reakcji otrzymywania soli – ustala, korzystając z szeregu aktywności metali, które metale reagują z kwasami według schematu: metal + kwas → sól + wodór 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia metody otrzymywania soli – przewiduje, czy zajdzie dana reakcja chemiczna (poznane metody, tabela rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie, szereg aktywności metali) – zapisuje i odczytuje równania reakcji otrzymywania dowolnej soli – wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w odczynie roztworów poddanych reakcji zobojętniania – proponuje reakcję tworzenia soli średnio i trudno rozpuszczalnej – przewiduje wynik reakcji strąceniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach najważniejszych soli: chlorków, węglanów, azotanów(V), siarczanów(VI) i fosforanów(V) (ortofosforanów(V)).

<p><i>elektrolityczna (jonowa) soli</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – dzieli sole ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie – ustala rozpuszczalność soli w wodzie na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – zapisuje równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) soli rozpuszczalnych w wodzie (proste przykłady) – podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolitycznej soli (proste przykłady) – opisuje sposób otrzymywania soli trzema podstawowymi metodami (kwas + wodorotlenek, metal + kwas, tlenek metalu + kwas) – zapisuje cząsteczkowo 	<p>formach cząsteczkowej i jonowej (proste przykłady)</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje i odczytuje wybrane równania reakcji dysocjacji elektrolitycznej soli – dzieli metale ze względu na ich aktywność chemiczną (szereg aktywności chemicznej metali) – opisuje sposoby zachowania się metali w reakcji z kwasami (np. miedź i magnez w reakcji z kwasem chlorowodorowym) – zapisuje obserwacje z doświadczeń przeprowadzanych na lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> – projektuje i przeprowadza reakcję zobojętniania (HCl + NaOH) – swobodnie posługuje się tabelą rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie – projektuje doświadczenia pozwalające otrzymać substancje średnio i trudno rozpuszczalne (sole i wodorotlenki) w reakcjach strąceniowych – zapisuje odpowiednie równania reakcji w formie cząsteczkowej i jonowej (reakcje otrzymywania substancji średnio i trudno rozpuszczalnych w reakcjach strąceniowych) – podaje przykłady soli występujących w przyrodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje sole na podstawie podanych informacji – podaje zastosowania reakcji strąceniowych – projektuje i przeprowadza doświadczenia dotyczące otrzymywania soli – przewiduje efekty zaprojektowanych doświadczeń dotyczących otrzymywania soli (różne metody) – opisuje zaprojektowane doświadczenia 	
--	--	---	---	--

<p>równania reakcji otrzymywania soli (proste przykłady)</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia <i>reakcja zobojętniania</i> i <i>reakcja strąceniowa</i> – odróżnia zapis cząsteczkowy od zapisu jonowego równania reakcji chemicznej – określa związek ładunku jonu z wartościowością metalu i reszty kwasowej 		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) 		
--	--	---	--	--

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wszystkie treści z podstawy programowej oraz rozwiązuje zadania o wysokim stopniu trudności.

IX. Związki węgla z wodorem

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>związki organiczne</i> – podaje przykłady związków chemicznych zawierających węgiel – stosuje zasady BHP w pracy z tlenkiem węgla(II) – definiuje pojęcie <i>węglowodory</i> – definiuje pojęcie <i>szereg homologiczny</i> – definiuje pojęcia: <i>węglowodory nasycone, węglowodory nienasycone, alkanany, alkeny, alkiny</i> – zalicza alkanany do węglowodorów nasyconych, a alkeny i alkiny – do nienasyconych – zapisuje wzory sumaryczne: alkanów, alkenów i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>szereg homologiczny</i> – tworzy nazwy alkenów i alkinów na podstawie nazw odpowiednich alkanów – zapisuje wzory: sumaryczne, strukturalne i półstrukturalne (grupowe); podaje nazwy: alkanów, alkenów i alkinów – buduje model cząsteczki: metanu, etenu, etynu – wyjaśnia różnicę między spalaniem całkowitym a spalaniem niecałkowitym – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne (spalanie) alkanów (metanu, etanu) oraz etenu i etynu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy wzory ogólne alkanów, alkenów, alkinów (na podstawie wzorów kolejnych związków chemicznych w danym szeregu homologicznym) – proponuje sposób doświadczalnego wykrycia produktów spalania węglowodorów – zapisuje równania reakcji spalania alkanów przy ograniczonym i nieograniczonym dostępie tlenu – zapisuje równania reakcji spalania etenu i etynu – zapisuje równania reakcji otrzymywania etynu – odczytuje podane równania reakcji chemicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje właściwości węglowodorów – porównuje właściwości węglowodorów nasyconych i węglowodorów nienasyconych – opisuje wpływ wiązania wielokrotnego w cząsteczce węglowodoru na jego reaktywność – zapisuje równania reakcji przyłączenia (np. bromowodoru, wodoru, chloru) do węglowodorów zawierających wiązanie wielokrotne – projektuje doświadczenia chemiczne dotyczące węglowodorów – analizuje znaczenie węglowodorów w życiu codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje o naturalnych źródłach węglowodorów oraz o produktach destylacji ropy naftowej i ich zastosowaniach – wyszukuje informacje na temat zastosowań alkanów, etenu i etynu – wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje o właściwościach i zastosowaniu polietylenu

<p>alkinów o podanej liczbie atomów węgla</p> <ul style="list-style-type: none"> – rysuje wzory strukturalne i półstrukturalne (grupowe): alkanów, alkenów i alkinów o łańcuchach prostych (do czterech atomów węgla w cząsteczce) – podaje nazwy systematyczne alkanów (do czterech atomów węgla w cząsteczce) – podaje wzory ogólne: alkanów, alkenów i alkinów – podaje zasady tworzenia nazw alkenów i alkinów – przyporządkowuje dany węglowodór do odpowiedniego szeregu homologicznego – opisuje budowę i występowanie metanu – opisuje właściwości fizyczne i chemiczne metanu, etanu 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje i odczytuje równania reakcji spalania metanu, etanu, przy ograniczonym i nieograniczonym dostępie tlenu – pisze równania reakcji spalania etenu i etynu – porównuje budowę etenu i etynu – wyjaśnia, na czym polegają reakcje przyłączenia i polimeryzacji – wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić węglowodory nasycone od węglowodorów nienasyconych, np. metan od etenu czy etynu – wyjaśnia, od czego zależą właściwości węglowodorów – podaje obserwacje do wykonywanych na lekcji doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje równania reakcji etenu i etynu z bromem, polimeryzacji etenu – opisuje rolę katalizatora w reakcji chemicznej – wyjaśnia zależność między długością łańcucha węglowego a właściwościami fizycznymi alkanów (np. stanem skupienia, lotnością, palnością, gęstością, temperaturą topnienia i wrzenia) – wyjaśnia, co jest przyczyną większej reaktywności węglowodorów nienasyconych w porównaniu z węglowodorami nasyconymi – projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie węglowodorów nasyconych od węglowodorów nienasyconych 		
---	---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegają spalanie całkowite i spalanie niecałkowite – zapisuje równania reakcji spalania całkowitego i spalania niecałkowitego metanu, etanu – podaje wzory sumaryczne i strukturalne etenu i etynu – opisuje najważniejsze właściwości etenu i etynu – definiuje pojęcia: <i>polimeryzacja, monomer i polimer</i> – opisuje wpływ węglowodorów nasyconych i węglowodorów nienasyconych na wodę bromową (lub roztwór manganianu(VII) potasu) 		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przeprowadzane doświadczenia chemiczne 		
--	--	--	--	--

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wszystkie treści z podstawy programowej oraz rozwiązuje zadania o wysokim stopniu trudności.

X. Pochodne węglowodorów

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dowodzi, że alkohole, kwasy karboksylowe, estry i aminokwasy są pochodnymi węglowodorów – opisuje budowę pochodnych węglowodorów (grupa węglowodorowa + grupa funkcyjna) – wymienia pierwiastki chemiczne wchodzące w skład pochodnych węglowodorów – zalicza daną substancję organiczną do odpowiedniej grupy związków chemicznych – wyjaśnia, co to jest grupa funkcyjna – zaznacza grupy funkcyjne w alkoholach, kwasach karboksylowych, estrach, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapisuje nazwy i wzory omawianych grup funkcyjnych – wyjaśnia, co to są alkohole polihydroksylowe – zapisuje wzory i podaje nazwy alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych (zawierających do czterech atomów węgla w cząsteczce) – zapisuje wzory sumaryczny i półstrukturalny (grupowy) propano-1,2,3-triolu (glicerolu) – uzasadnia stwierdzenie, że alkohole i kwasy karboksylowe tworzą szeregi homologiczne – podaje odczyn roztworu alkoholu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego etanol ma odczyn obojętny – wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwę systematyczną glicerolu – zapisuje równania reakcji spalania alkoholi – podaje nazwy zwyczajowe i systematyczne alkoholi i kwasów karboksylowych – wyjaśnia, dlaczego niektóre wyższe kwasy karboksylowe nazywa się kwasami tłuszczowymi – porównuje właściwości kwasów organicznych i nieorganicznych – porównuje właściwości kwasów karboksylowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – proponuje doświadczenie chemiczne do podanego tematu z działu <i>Pochodne węglowodorów</i> – opisuje doświadczenia chemiczne (schemat, obserwacje, wnioski) – przeprowadza doświadczenia chemiczne do działu <i>Pochodne węglowodorów</i> – zapisuje wzory podanych alkoholi i kwasów karboksylowych – zapisuje równania reakcji chemicznych alkoholi, kwasów karboksylowych o wyższym stopniu trudności (np. więcej niż cztery atomów węgla w cząsteczce) – wyjaśnia zależność między długością 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje i prezentuje informacje na temat zastosowań glicerolu – wyszukuje informacje na temat zastosowań kwasów organicznych występujących w przyrodzie – wyszukuje informacje o właściwościach estrów w aspekcie ich zastosowań

<p>aminokwasach; podaje ich nazwy</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje wzory ogólne alkoholi, kwasów karboksylowych i estrów - dzieli alkohole na monohydroksylowe i polihydroksylowe - zapisuje wzory sumaryczne i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do czterech atomów węgla w cząsteczce - wyjaśnia, co to są nazwy zwyczajowe i nazwy systematyczne - tworzy nazwy systematyczne alkoholi monohydroksylowych o łańcuchach prostych zawierających do czterech atomów 	<ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji spalania etanolu - podaje przykłady kwasów organicznych występujących w przyrodzie (kwasy: mrówkowy, szczawiowy, cytrynowy) - tworzy nazwy prostych kwasów karboksylowych (do czterech atomów węgla w cząsteczce) i zapisuje ich wzory sumaryczne i strukturalne - podaje właściwości kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) - bada wybrane właściwości fizyczne kwasu etanowego (octowego) - opisuje dysocjację elektrolityczną kwasów karboksylowych 	<ul style="list-style-type: none"> - dzieli kwasy karboksylowe - zapisuje równania reakcji chemicznych kwasów karboksylowych - podaje nazwy soli kwasów organicznych - podaje nazwy i rysuje wzory półstrukturalne (grupowe) długłańcuchowych kwasów monokarboksylowych (kwasów tłuszczowych) nasyconych (palmitynowego, stearynowego) i nienasyconego (oleinowego) - określa miejsce występowania wiązania podwójnego w cząsteczce kwasu oleinowego - projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie kwasu oleinowego od 	<p>łańcucha węglowego a stanem skupienia i reaktywności alkoholi oraz kwasów karboksylowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji otrzymywania estru o podanej nazwie lub podanym wzorze - planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające otrzymać ester o podanej nazwie - przewiduje produkty reakcji chemicznej - identyfikuje poznane substancje - omawia szczegółowo przebieg reakcji estryfikacji - omawia różnicę między reakcją estryfikacji a reakcją zobojętniania - zapisuje równania reakcji chemicznych w formach: cząsteczkowej, jonowej i skróconej jonowej 	
---	--	---	---	--

<p>węgla w cząsteczce, podaje zwyczajowe (metanolu, etanolu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rysuje wzory półstrukturalne (grupowe), strukturalne kwasów monokarboksylowych o łańcuchach prostych zawierających do dwóch atomów węgla w cząsteczce; podaje ich nazwy systematyczne i zwyczajowe (kwasu metanowego i kwasu etanowego) - zaznacza resztę kwasową we wzorze kwasu karboksylowego - opisuje najważniejsze właściwości metanolu, etanolu i glicerolu oraz kwasów octowego i mrówkowego - bada właściwości fizyczne glicerolu - zapisuje równanie reakcji spalania metanolu 	<ul style="list-style-type: none"> - bada odczyn wodnego roztworu kwasu etanowego (octowego) - zapisuje równania reakcji spalania i reakcji dysocjacji elektrolitycznej kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) - zapisuje równania reakcji kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) z metalami, tlenkami metali i wodorotlenkami - podaje nazwy soli pochodzących od kwasów metanowego (mrówkowego) i etanowego (octowego) - podaje nazwy długłańcuchowych kwasów monokarboksylowych (przykłady) - zapisuje wzory sumaryczne kwasów: 	<p>kwasów palmitynowego lub stearynowego</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapisuje równania reakcji chemicznych prostych kwasów karboksylowych z alkoholami monohydroksylowymi - zapisuje równania reakcji otrzymywania podanych estrów - tworzy wzory estrów na podstawie nazw kwasów i alkoholi - tworzy nazwy systematyczne i zwyczajowe estrów na podstawie nazw odpowiednich kwasów karboksylowych i alkoholi - zapisuje wzór poznanego aminokwasu - opisuje budowę oraz wybrane właściwości fizyczne i chemiczne aminokwasów na przykładzie kwasu 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje konsekwencje istnienia dwóch grup funkcyjnych w cząsteczce aminokwasu - zapisuje równanie kondensacji dwóch cząsteczek glicyny - opisuje mechanizm powstawania wiązania peptydowego 	
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - dzieli kwasy karboksylowe na nasycone i nienasycone - wymienia najważniejsze kwasy tłuszczowe - opisuje najważniejsze właściwości długolącuchowych kwasów karboksylowych (stearynowego i oleinowego) - definiuje pojęcie <i>mydła</i> - wymienia związki chemiczne, które są substratami reakcji estryfikacji - definiuje pojęcie <i>estry</i> - opisuje zagrożenia związane z alkoholami (metanol, etanol) - opisuje najważniejsze zastosowania metanolu i etanolu - wśród poznanych substancji wskazuje te, które mają szkodliwy wpływ na organizm 	<ul style="list-style-type: none"> palmitynowego, stearynowego i oleinowego - wyjaśnia, jak można doświadczalnie udowodnić, że dany kwas karboksylowy jest kwasem nienasyconym - podaje przykłady estrów - wyjaśnia, na czym polega reakcja estryfikacji - tworzy nazwy estrów pochodzących od podanych nazw kwasów i alkoholi (proste przykłady) - opisuje sposób otrzymywania wskazanego estru (np. octanu etylu) - zapisuje równania reakcji otrzymywania estru (proste przykłady, np. octanu metylu) - wymienia właściwości fizyczne octanu etylu - opisuje negatywne skutki działania 	<p>aminooctowego (glicyny)</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje właściwości omawianych związków chemicznych - bada niektóre właściwości fizyczne i chemiczne omawianych związków - opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne 		
--	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - omawia budowę i właściwości aminokwasów (na przykładzie glicyny) - podaje przykłady występowania aminokwasów 	<p>metanolu i etanolu na organizm</p> <ul style="list-style-type: none"> - bada właściwości fizyczne omawianych związków - zapisuje obserwacje z wykonywanych doświadczeń chemicznych 			
---	--	--	--	--

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wszystkie treści z podstawy programowej oraz rozwiązuje zadania o wysokim stopniu trudności.

XI. Substancje o znaczeniu biologicznym

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia pierwiastki chemiczne, których atomy wchodzi w skład cząsteczek: tłuszczów, cukrów i białek – definiuje białka jako związki chemiczne powstające z aminokwasów – definiuje pojęcia: <i>denaturacja</i>, <i>koagulacja</i>, <i>żel</i>, <i>zol</i> – wymienia czynniki powodujące denaturację białek – podaje reakcje charakterystyczne białek i skrobi – wyjaśnia, co to są związki wielkocząsteczkowe; wymienia ich przykłady 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ oleju roślinnego na wodę bromową – wyjaśnia, jak można doświadczalnie odróżnić tłuszcze nienasycone od tłuszczów nasyconych – wymienia czynniki powodujące koagulację białek – bada właściwości fizyczne wybranych związków chemicznych (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy) – wykrywa obecność skrobi i białka w produktach spożywczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego olej roślinny odbarwia wodę bromową – definiuje białka jako związki chemiczne powstające w wyniku kondensacji aminokwasów – definiuje pojęcia: <i>peptydy</i>, <i>peptyzacja</i>, <i>wysalanie białek</i> – opisuje różnice w przebiegu denaturacji i koagulacji białek – definiuje pojęcie <i>wiązanie peptydowe</i> – projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne umożliwiające odróżnienie tłuszczu nienasyconego od tłuszczu nasyconego – projektuje doświadczenia chemiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje wzór tristearnianu glicerolu – projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne umożliwiające wykrycie białka – wyjaśnia, na czym polega wysalanie białek – planuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne weryfikujące postawioną hipotezę – identyfikuje poznane substancje – wymienia najważniejsze właściwości omawianych związków chemicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie tłuszczów (jako estrów glicerolu i kwasów tłuszczowych), ich klasyfikacji pod względem pochodzenia, stanu skupienia i charakteru chemicznego oraz o wybranych właściwościach fizycznych, znaczeniu i zastosowaniu tłuszczów – wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie i właściwościach fizycznych oraz znaczeniu i zastosowaniu białek

		<p>umożliwiający wykrycie białka za pomocą stężonego roztworu kwasu azotowego(V)</p> <ul style="list-style-type: none"> – planuje doświadczenia chemiczne umożliwiające badanie właściwości omawianych związków chemicznych – opisuje przeprowadzone doświadczenia chemiczne 		<ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o budowie cukrów (glukozy, fruktozy, sacharozy, skrobi i celulozy), ich klasyfikacji oraz o wybranych właściwościach fizycznych, znaczeniu i zastosowaniu cukrów
--	--	---	--	---

Ocenę celującą otrz